

*Автор: Валентина Заруцька,
учитель вищої кваліфікаційної категорії,
«учитель-методист» НВК № 26 м. Рівне*

Тема: Односкладні речення. Означено-особові. Віртуальна екскурсія «Краси не зміряти у світі».

Мета уроку:

- навчити учнів розрізняти прості односкладні та двоскладні речення, ознайомити з класифікацією односкладних речень;
- формувати вміння визначати в односкладних реченнях граматичну основу;
- сформувати поняття про означено-особові речення, аналізувати, моделювати, конструювати їх відповідно до комунікативного завдання;
- використовувати різні за будовою речення у власному мовленні;
- розвивати культуру усного й писемного мовлення та навички пошуково-дослідницької роботи;
- виховувати любов до рідного краю.

Цілі. Учні знатимуть:

1. Будову односкладних і двоскладних речень.
2. Класифікацію односкладних речень.
3. Ознаки означено-особового речення.

Учні вмітимуть:

1. Розрізняти односкладні і двоскладні речення.
2. Робити синтаксичний розбір.
3. Визначати вид односкладного речення.
4. Використовувати в усному і писемному мовленні.

Тип уроку. Вивчення нового матеріалу.

Обладнання. Таблиця «Односкладні речення», підручники, комп'ютерна презентація «Подорож Костопільськими та Березнівськими стежками», поезія В.Коломійця «Солодка земля», опорні – статистичні таблиці, рефлексивна картка, блоки самоперевірки, самооцінювання, матеріали для роботи (тексти), фотOVERнісаж, словник тлумачний.

Методи, прийоми, форми роботи. Бесіда, робота в групах, дослідження-характеристика, лінгвістичний експеримент, кодовий текст, деформований текст, інтерактивний прийом «Рефлексія», самооцінювання, гронування, словникова робота, метод «Незакінчене речення», рольова гра «Я екскурсовод», «Навчаючи-вчусь», «Збір ідей», «Альпініст», «Творчий пошук», диференційоване домашнє завдання.

Ключові терміни, поняття. Синтаксис, речення, граматична основа, односкладне речення, види.

Міжпредметні зв'язки. Географія, ботаніка, література.

Внутрішньопредметні зв'язки. Мовознавство, лексикографія, синтаксис, морфологія, культура мовлення, стилістика.

Хід уроку

I. Мотиваційний етап «Позитивний настрій».

1. Забезпечення емоційної готовності до уроку. Створення позитивного настрою.

Учитель. Зверніть увагу на слова «Краси не зрівняти у світі». Прочитаймо вголос. Як воно зазвучало! (Кожен читав з відповідною інтонацією). Проведемо акмерелаксацію:

подумки побажаємо собі успіхів. Яке слово зазвучало? Краса – гарна, сонячна, мальована. Ключове слово «краса». Доберіть епітети. (Учні будують гроно до слова «краса»).

II. Актуалізація суб'єктного досвіду і опорних знань.

Учитель. Розгорнули зошити, записали число, класна робота, ім'я уроку. Яке це речення? Виконаймо синтаксичний розбір: Краси не звіряти у світі. (Просте, односкладне, неповне, поширене). Молодці.

Учитель. Вирушимо у віртуальну екскурсію. Наш бібліотекар ознайомить зі значенням словосполучення віртуальна екскурсія. (Тлумачний словник: «Віртуальна екскурсія – це відео розповідь про музеї та історичні місця України; до кожного відеосюжету розроблені відповідні завдання чи коментарі; це розширює кругозір, сприяє розвитку в умовах, коли справжня екскурсія з певних причин неможлива). І справді ми сьогодні, помандруємо дорогами рідного краю, згадаємо красу природи, а допоможе нам на цьому маршруті мовознавча тема. Отож, тема уроку «Односкладні речення. Означено-особові».

III. Цілевизначення та планування, метод «Незакінчене речення».

Учитель. Отже, ми сьогодні вирушимо... (у подорож) дізнаємось про ... (односкладні речення).

- А чого кожен із вас очікує від уроку?
- Зрозуміти...
- Продемонструвати власні здібності у ...
- Навчитись...

IV. Опрацювання навчального матеріалу. Інтерактивний метод «Альпініст».

Учитель. Проведемо інтелектуальну розминку «*Навчаючи-навчаюсь*» (*бесіда*)

- Що таке речення?
- Які його основні характеристики?
- Як групуються речення за інтонацією?
- Якими бувають за метою висловлювання?
- Що знаємо про будову речення?
- Чим визначається характер його структури?
- Що означають односкладні речення?

Учитель. Сьогодні ми використовуємо метод «Збору ідей» (критика заборонена). А хто це нас постійно підганяє? Софіє Миколаївно! Ви бажаєте говорити? Прошу.

Презентація віртуальної подорожі «Стежками Березнівського дендропарку та Костопільського музею лісу.

Рольова гра «Я екскурсовод».

- Дякуємо за гарно проведену екскурсію – «12».

- А чи віртуальна подорож зворушила у вашій пам'яті спогади? Озирніться навколо, наш фото-вернісаж допоможе згадати «довгу» дорогу під пекучим сонцем... дехто навіть роззувався і йшов босоніж по солодкій землі... (читання поезії В. Коломійця «Солодка земля»).

- Дякуємо, Женю. Перегорніть аркуш і займемося пошуковою роботою. Завдання на листку. Знайдіть двоскладні речення і односкладні речення, визначте час, особу, спосіб присудка).

- За статистичною схемою синтаксичного розбору речення, аналізуємо.

(1 реч. Спонукальне, неокличне, просте, двоскладне, повне, поширене) і т. д.

- Хто побудує опорну схему (це відоме)?

-

Речення (х-ка)

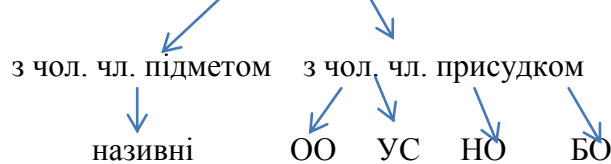
неповні

повні і т. д.

Робота з підручником . Рольова гра «Я учитель».

Учитель. Хто спробує відтворити опорну схему – це нове.

Односкладні речення

Колективна бесіда.

- Які є дві групи односкладних речень?
- На які види поділяється односкладні з чол. чл. – присудком?
- Як називаються односкладні з чол. чл. – підметом?
- Чому вони не потребують доповнення другим чол. членом?
- Де використовуються? У яких стилях? (Художньому, розповідний, науковому)

Дослідження-характеристика (додаток до уроку)

Навчальний диктант (Самоперевірка, ручка червоного кольору).

Проблемне питання.

- Як відрізнити просте односкладне називне речення від двоскладного з іменним складеним присудком? (додаток до уроку)

Лінгвістичний експеримент.

1. Робота з деформованим текстом.
2. Кодовий експеримент (код 4,5-ОО; 7,8-НО)
3. Визначте ОО серед них.

V. Рефлексивно-оцінювальний етап. Метод «Творчий пошук» - клубок ідей.

- На що вказує присудок означено-особових речень ,односкладних дієслівних речень? (На дію, яку виконує певний предмет).
- Чому вони зручні для усного спілкування? Не вимовляється особа, займенник)

Диктант – алгоритм (за поданими зоровими опорами написання по одному реченню до кожного типу односкладних речень)

Рефлексивна картка «Незакінчене речення».

На уроці я:

- Дізнався...
- Зрозумів...
- Навчився...
- Найбільший мій успіх...
- Найбільші труднощі мої...

- На наступному уроці...

Оцінювання. Підсумок. Рівнозначне домашнє завдання.

1. Вивчити с.130, вправа 192.
2. Скласти 5-6 гасел за темою «Збереження природи» (наприклад: Шануй та оберігай рідну природу! І т. д.)
3. Створити слайд-твір «Урок про односкладні речення» або презентацію.